

**Egzamin maturalny
maj 2009**

**HISTORIA
POZIOM PODSTAWOWY**

**KLUCZ PUNKTOWANIA
ODPOWIEDZI**

Wszystkie arkusze maturalne znajdziesz na stronie: arkuszematuralne.pl

Zadanie 1.

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech cywilizacji starożytnych przedstawionych na ilustracjach.	0–3
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź – przyporządkowanie wizerunku bóstwa świata starożytnego do właściwego kręgu kulturowego.

Poprawne odpowiedzi:

- A. 3. Egipt
- B. 4. Mezopotamia
- C. 2. Grecja

Zadanie 2.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji i rozpoznanie polis greckiej na podstawie tekstu.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za identyfikację polis.

Poprawna odpowiedź:

Sparta

B.

Tworzenie informacji	Uzasadnienie odpowiedzi – podanie argumentu.	0–1
----------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie jednego argumentu, w którym zwróci uwagę na elementy charakterystyczne dla systemu politycznego Sparty występujące w tekście Plutarcha.

Uwaga: Zdający otrzymuje punkt za część B pod warunkiem dobrej odpowiedzi w części A zadania.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- W tekście jest mowa o instytucjach politycznych charakterystycznych dla Sparty.
- Plutarch podaje, że w tej polis było dwóch królów.
- W tekście wspomina się legendarnego prawodawcę spartańskiego Likurga.

Zadanie 3.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji z tekstu i podanie nazwy gatunku literackiego.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie terminu.

Poprawna odpowiedź:

tragedia

B.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością i rozumieniem terminów historycznych z zakresu kultury antycznej Grecji.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwy uroczystości związanej z kultem Dionizosa.

Poprawna odpowiedź:

Wielkie Dionizje lub określenia synonimiczne

Zadanie 4.

A.

Korzystanie z informacji	Odczytanie informacji z tekstu i podanie nazwy związku miast-państw greckich.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwy związku.

Poprawna odpowiedź:

Ateński Związek Morski lub Związek Morski, lub Związek Ateński, lub Związek Delijski, lub Symmachia Delijska

B.

Korzystanie z informacji	Podanie przyczyny utworzenia związku.	0–1
--------------------------	---------------------------------------	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wskazanie przyczyny utworzenia związku.

Poprawna odpowiedź:

budowa floty lub organizowanie obrony przed Persami

C.

Tworzenie informacji	Wyjaśnienie przyczyny zarzutów stawianych Peryklesowi.	0–1
----------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wyjaśnienie, w którym zwróci uwagę na fakt, że decyzja o wzniesieniu budowli publicznych odsłaniała prawdziwy cel przeniesienia skarbca Związku Morskiego do Aten – zagarnięcie go przez Ateny.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Decyzje podjęte przez Peryklesa, dotyczące rozbudowy Aten, przekreślały możliwość posługiwania się zręczną wymówką o bezpieczeństwie skarbca – jako celu przeniesienia go do Aten.
- Za pieniądze Związku Morskiego budowano gmachy publiczne w Atenach, co zdradzało zamiary Peryklesa.
- Przeniesienie skarbca tłumaczono dotychczas względami bezpieczeństwa, a teraz nie dało się ukryć chęci zagarnięcia gromadzonych tam pieniędzy.

Zadanie 5.

A.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii starożytnej – rozpoznanie państw starożytnych, w których stosowano cytowane zbiory praw.	0–2
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwy każdego państwa.

Poprawne odpowiedzi:

Babilon lub Babilonia oraz Rzym lub inne nazwy państwa, w którym do ogłoszenia Kodeksu Justyniana obowiązywało Prawo XII tablic, np. republika rzymska, Cesarstwo Rzymskie, Cesarstwo Bizantyjskie

B.

Tworzenie informacji	Porównanie norm prawnych stosowanych w tych państwach i wskazanie podobieństwa.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za sformułowanie wniosku, w którym zwróci uwagę na podobieństwo lub surowość kary.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- W Babilonie i w Rzymie stosowano bardzo surowe kary.
- W obu państwach za fałszywe zeznania karano śmiercią.
- Obie normy dotyczyły tego samego przestępstwa, fałszywych zeznań.

Zadanie 6.

A.

Korzystanie z informacji	Zidentyfikowanie wodza wyprawy na podstawie tekstu.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za rozpoznanie postaci.

Poprawna odpowiedź:

Hannibal

B.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością i rozumieniem wydarzeń z dziejów Rzymu.	0–1
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie celu politycznego wyprawy.

Poprawna odpowiedź:

pokonanie Rzymu lub atak na Rzym

Zadanie 7.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością i rozumieniem wydarzeń z dziejów Polski wczesnopiastowskiej.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wybranie właściwej odpowiedzi – wskazanie bezpośredniego skutku zjazdu gnieźnieńskiego.

Poprawna odpowiedź:

4. Pokój w Budziszynie

Zadanie 8.

Korzystanie z informacji	Uporządkowanie chronologiczne wydarzeń historycznych – wskazanie w podanym zestawie wydarzenia chronologicznie pierwszego (A) i ostatniego (B).	0–2
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź.

Poprawne odpowiedzi:

- A. Chrzest Chlodwiga I
- B. Spalenie Joanny d'Arc

Zadanie 9.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością wydarzeń i postaci z dziejów Polski w średniowieczu.	0–4
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź – podanie władcy, za panowania którego miało miejsce wymienione wydarzenie.

Poprawne odpowiedzi:

1. Bolesław II Śmiały lub Bolesław Śmiały, lub Bolesław Szczodry
2. Bolesław III Krzywousty lub Bolesław Krzywousty
3. Ludwik Węgierski lub Ludwik Andegaweński
4. Kazimierz Jagiellończyk lub Kazimierz IV Jagiellończyk

Zadanie 10.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością i rozumieniem pojęć historycznych z zakresu gospodarki.	0–3
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź – stwierdzenie poprawności użycia pojęć w podanych zdaniach.

Poprawne odpowiedzi:

1. prawda
2. fałsz
3. prawda

Zadanie 11.

A.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością i rozumieniem pojęć z zakresu historii architektury.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie terminu.

Poprawna odpowiedź:

portal

B.

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie cech charakterystycznych stylów architektonicznych na podstawie fotografii.	0–3
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każde poprawne przyporządkowanie portalu do stylu architektonicznego.

Poprawne odpowiedzi:

1. barok
2. romanizm (styl romański)
3. gotyk

Zadanie 12.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji – rozpoznanie postaci na podstawie fragmentu kroniki.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za zidentyfikowanie postaci.

Poprawna odpowiedź:

Wierzynek lub Mikołaj Wierzynek

B.

Korzystanie z informacji	Wyjaśnienie przyczyny decyzji gospodarza uczty.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wyjaśnienie.

Przykłady poprawnych odpowiedzi:

Zdający mógł zwrócić uwagę, że intencją Wierzyńka było publiczne podkreślenie, iż w Polsce władza Kazimierza Wielkiego jest najwyższa, np.:

- Chciał podkreślić, że w Polsce Kazimierz Wielki jest dla poddanych ważniejszy od cesarza i innych władców.
- Chciał podkreślić rangę władzy Kazimierza Wielkiego w Polsce, oddać mu cześć.
- Podkreślił władzę suwerenną Kazimierza w Polsce.

Zdający mógł również napisać o osobistych intencjach Wierzyńka, np.:

- Chciał w ten sposób wyrazić szacunek dla swego króla.
- Chciał podziękować za opiekę i zaufanie oraz powierzone godności.
- Chciał zjednać sobie przychylność Kazimierza Wielkiego.

Zdający mógł również odwołać się do protokołu dyplomatycznego, np.:

- Kazimierz Wielki był inicjatorem spotkania – gospodarzem Zjazdu.

Zadanie 13.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji z tekstu – wyjaśnienie metody chrystianizacji.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za określenie metody chrystianizacji, którą akceptował Paweł Włodkowic.

Poprawna odpowiedź:

pokojowe lub bez użycia przemocy, lub misyjne, lub oddziaływanie słowem i modlitwą

B.

Tworzenie informacji	Wyjaśnienie sugestii zawartej w tekście i uzasadnienie odpowiedzi poprzez wskazanie właściwego cytatu.	0–2
----------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt, jeżeli w wyjaśnieniu napisał, że tekst sugeruje, iż Pomorze Gdańskie powinno być zwrócone państwu polskiemu oraz 1 punkt za wypisanie właściwego fragmentu z przytoczonego źródła.

Uwaga: Punkt za cytat jest przyznawany pod warunkiem udzielenia prawidłowego wyjaśnienia.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Autor uważał, że Krzyżacy powinni zwrócić Polsce Pomorze Gdańskie, które bezprawnie przywłaszczyli. Mówi o tym tekst: „Gdy posiadanie rzeczy ukradzonej lub siłą zdobytej jest wadliwe [...]. Z tego płynie wniosek, że wszystkie rzeczy tak nabyte [...] muszą [...] być zwrócone [...]”
- Paweł Włodkowic sugeruje, że spór Królestwa Polskiego z Zakonem Krzyżackim powinien być rozstrzygnięty na korzyść Polski, gdyż zagarnięcie Pomorza Gdańskiego było kradzieżą. Cytat: „Gdy posiadanie rzeczy ukradzonej lub siłą zdobytej jest wadliwe, nie mogą takie rzeczy być nabyte przez zasiedzenie lub przedawnienie [...]. Z tego płynie wniosek, że wszystkie rzeczy tak nabyte [...] muszą [...] być zwrócone [...]”

Zadanie 14.

A.

Korzystanie z informacji	Odczytanie danych z wykresu i wskazanie odpowiedniego roku.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie roku, w którym liczba Polaków przyjętych do prawa miejskiego była największa.

Poprawna odpowiedź:

1415

B.

Tworzenie informacji	Sformułowanie wniosku dotyczącego zmian liczby przyjeź Niemców do prawa miejskiego we wskazanym okresie na podstawie wykresu.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawny wniosek.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Liczba przyjeź Niemców do prawa miejskiego w Krakowie wykazuje w tym okresie tendencję malejącą.
- Liczba przyjeź Niemców do prawa miejskiego w latach 1425–1455 zmniejszyła się.

Zadanie 15.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji i zatytułowanie mapy.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawnie sformułowany pełny tytuł mapy z uwzględnieniem tematyki, czasu i zasięgu terytorialnego.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Rozwój terytorialny Turcji od połowy XIV w. do końca XV w.
- Zmiany terytorialne Imperium Osmańskiego w XIV–XV w.
- Ekspansja imperium ottomańskiego w latach 1355–1481

Zadanie 16.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji z tekstu – zidentyfikowanie postaci.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie imienia królowej.

Poprawna odpowiedź:

Bona lub Bona Sforza

B.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii Polski Jagiellonów.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie imienia wraz z przydomkiem małżonka królowej Bony.

Poprawna odpowiedź:

Zygmunt Stary lub Zygmunt I Stary

C.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii Polski Jagiellonów.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wskazanie państwa, z którego pochodziła władczyni.

Poprawna odpowiedź:

4. z Księstwa Mediolanu

Zadanie 17.

A.

Korzystanie z informacji	Odczytanie informacji z tekstu – podanie nazwy piechoty.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawne nazwanie rodzaju oddziałów wojskowych.

Poprawna odpowiedź:

piechota wybraniecka

B.

Korzystanie z informacji	Umieszczenie faktu historycznego w czasie.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawne określenie czasu powstania piechoty wybranieckiej.

Poprawna odpowiedź:

XVI w.

C.

Korzystanie z informacji	Wyjaśnienie przyczyny opinii szlachty.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawną odpowiedź, w której wyjaśni przyczynę niechęci szlachty do służby w piechocie.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Kultywowanie tradycji rycerskich skłaniało szlachtę do służby w jeździe.
- Szlachta była przekonana, że służba w piechocie świadczy o niższym statusie społecznym.
- Przeświadczenie, że walka pieszo jest mniej zaszczytna.

Zadanie 18.

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie kostiumów charakterystycznych dla określonych epok na podstawie rysunków.	0–3
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawnie dobraną parę postaci ubranych w stroje z tego samego okresu historycznego.

Poprawne odpowiedzi:

1. C, E
2. D, F
3. A, G

Zadanie 19.

A.

Korzystanie z informacji	Umieszczenie opisanego wydarzenia w czasie.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podkreślenie właściwego wydarzenia.

Poprawna odpowiedź:

3. powstanie Chmielnickiego

B.

Korzystanie z informacji	Zidentyfikowanie postaci historycznej na podstawie informacji z tekstu.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie władcy Polski.

Poprawna odpowiedź:

Michał (Korybut) Wiśniowiecki

Zadanie 20.

Korzystanie z informacji	Wyszukanie w tekście informacji dotyczących instytucji oświatowych.	0–3
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdy poprawnie wypełniony wiersz tabeli, czyli 1 punkt jest przyznawany za dwie informacje: prawidłowe podanie instytucji oświatowej i jej fundatora.

Poprawne odpowiedzi:

1. Akademia Krakowska – Kazimierz Wielki
2. Akademia Wileńska lub Akademia i Uniwersytet Wileński – Stefan Batory
3. Szkoła Rycerska lub Korpus Kadetów – Stanisław August Poniatowski

Zadanie 21.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii końca XVIII i XIX wieku.	0–3
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź – rozpoznanie poprawności zdań dotyczących historii utworów muzycznych związanych z wydarzeniami historycznymi.

Poprawne odpowiedzi:

- A. fałsz
- B. prawda
- C. fałsz

Zadanie 22.

A.

Korzystanie z informacji	Zidentyfikowanie postaci na podstawie informacji z tekstu.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za rozpoznanie postaci.

Poprawne odpowiedzi:

Napoleon I lub Napoleon I Bonaparte, lub Napoleon Bonaparte

B.

Korzystanie z informacji	Wyszukanie informacji w tekście – wskazanie dokonań postaci.	0–2
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 2 punkty za podanie dwóch dokonań Napoleona I.

Uwaga: Zdający otrzymuje punkty za część B pod warunkiem dobrej odpowiedzi w części A zadania.

Poprawne odpowiedzi:

- upowszechnienie idei rewolucji francuskiej
- wprowadzenie *Kodeksu Cywilnego*
- wprowadzenie wolności osobistej dla chłopów
- rozpoczęcie likwidacji feudalnej struktury społecznej
- doprowadzenie do hegemonii Francji w Europie

Zadanie 23.

A.

Korzystanie z informacji	Dokonanie hierarchizacji faktów/zjawisk opisanych przez autora tekstu źródłowego.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za określenie najważniejszej przyczyny upadku państwa, którą wskazał autor tekstu.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- obojętna postawa znacznej części polskiego społeczeństwa wobec zagrożonej niepodległości
- obojętność chłopów wobec walki o utrzymanie niepodległości
- brak reform społecznych, które uczyniłyby z chłopów równoprawnych obywateli zainteresowanych utrzymaniem niepodległości

B.

Tworzenie informacji	Podanie argumentów do wyjaśnienia tezy.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt, jeżeli zwróci uwagę, że w zacytowanym fragmencie tekstu autor wyraźnie wskazuje na wewnętrzne, a nie zewnętrzne przyczyny utraty niepodległości.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

W tekście jest przedstawiony pogląd, że przyczyną upadku dawnej Polski są winy samych Polaków.

Zadanie 24.

Korzystanie z informacji	Uporządkowanie chronologiczne wydarzeń historycznych – wskazanie w podanym zestawie wydarzenia chronologicznie pierwszego (A) i ostatniego (B).	0–2
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź.

Poprawne odpowiedzi:

- A. Pokój w Tylży
- B. Początek działalności Hakaty

Zadanie 25.

Tworzenie informacji	Analiza źródła ikonograficznego i sformułowanie argumentów do wyjaśnienia treści rysunku satyrycznego.	0–3
----------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwy wydarzeń przedstawionych na rysunku satyrycznym – Wiosna Ludów i 2 punkty za objaśnienie dwóch elementów graficznych, np.:

- ✓ potwora, (węża [morskiego], hydry) jako symbolu rewolucji francuskiej/zagrożenia rewolucją
- ✓ przerażonych władców Europy, stłoczonych w łódeczce, która może zatonać
- ✓ wzburzone morze, które symbolizuje żywioł, czyli społeczeństwo domagające się swych praw
- ✓ czapkę frygijską, która symbolizuje rewolucję francuską.

Uwaga: Zdający nie otrzymuje punktów za objaśnienie rysunku, gdy błędnie zidentyfikował wydarzenie.

Przykłady poprawnych odpowiedzi:

- Rysunek w satyryczny sposób przedstawia Wiosnę Ludów. Pokazuje przestraszonych władców europejskich zgromadzonych w kruchej łodzi, którzy mogą zostać zatopieni przez rewolucję – morskiego potwora.
- Rysunek przedstawia Wiosnę Ludów. Ukazuje przerażonych monarchów w łódce, których może unicestwić symbolizujący rewolucję potwór w czapce (frygijskiej) z napisem „Liberté” (wolność).

Zadanie 26.

Korzystanie z informacji	Wyszukanie informacji z tablicy genealogicznej rodziny Magierów.	0–4
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każde poprawne uzupełnienie tekstu.

Poprawne odpowiedzi:

- A. Benedykt
- B. Tomasz
- C. Stanisław August Poniatowski
- D. Mikołaj I (Romanow)

Zadanie 27.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii gospodarczej Polski w XIX wieku.	0–2
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wypisanie nazwisk dwóch postaci zasłużonych dla gospodarki ziem polskich.

Poprawne odpowiedzi:

Stanisław Staszic i Ksawery Drucki-Lubecki

Zadanie 28.

Korzystanie z informacji	Analiza źródeł ikonograficznych i określenie miejsc wydarzeń przedstawionych na obrazach.	0–2
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź – podanie nazw dwóch zaborów, w których rozegrały się przedstawione na obrazach wydarzenia.

Poprawne odpowiedzi:

- A. zabór rosyjski
- B. zabór austriacki

Zadanie 29.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii nauki i techniki.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podkreślenie poprawnej odpowiedzi – wskazanie osiągnięcia cywilizacyjnego XVIII wieku.

Poprawna odpowiedź:

3. skonstruowanie pierwszej maszyny parowej

Zadanie 30.

Korzystanie z informacji	Odczytanie danych z wykresu i podanie krajów, w których przemiany w gospodarce spowodowały największe zmiany w strukturze zatrudnienia.	0–3
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdy prawidłowo odczytany kraj.

Poprawne odpowiedzi:

- A. Wielka Brytania
- B. Francja
- C. Stany Zjednoczone

Zadanie 31.

Tworzenie informacji	Analiza danych statystycznych i ocena prawdziwości podanych zdań.	0–3
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź.

Poprawne odpowiedzi:

- A. fałsz
- B. prawda
- C. prawda

Zadanie 32.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji zawartych w tekście – rozpoznanie organizacji międzynarodowej.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwy organizacji, na forum której wygłosił przemówienie cesarz Etiopii.

Poprawna odpowiedź:

Liga Narodów

B.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością i rozumieniem faktografii z zakresu historii konfliktów i kryzysów politycznych w latach 30. XX w.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwy państwa, którego działania opisano w tekście.

Poprawna odpowiedź:

Włochy

Zadanie 33.

A.

Korzystanie z informacji	Odczytanie informacji podanych w wierszu – zidentyfikowanie postaci.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawne zidentyfikowanie postaci, do której zwraca się autor wiersza.

Poprawna odpowiedź:

Rydz-Śmigły lub Edward Rydz-Śmigły, lub Naczelnny Wódz we wrześniu 1939 r.

B.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji i określenie decyzji podjętej przez zidentyfikowaną postać.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie informacji, że decyzją poddaną osądowi w wierszu było opuszczenie kraju przez Naczelnego Wodza we wrześniu 1939 roku.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Wyjazd do Rumunii i pozostawienie walczących żołnierzy bez wsparcia.
- Przekroczenie granicy w Zaleszczykach i udanie się na emigrację.

Zadanie 34.

Tworzenie informacji	Sformułowanie argumentów do wyjaśnienia celu propagandowego źródła ikonograficznego.	0–3
----------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 3 punkty, jeżeli odpowiedź zawiera wyjaśnienie treści propagandowej źródła uwzględniające interpretację trzech elementów znaczków pocztowych:

- ✓ rysunków
- ✓ napisów
- ✓ daty.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Rysunki, przedstawiając radosne powitanie żołnierzy radzieckich przez miejscową ludność, mają potwierdzać teorię o wyzwolénym charakterze działań Armii Czerwonej.

Napisy sugerują, że Armia Czerwona, która wkroczyła na obszary Ukrainy i Białorusi, by dokonać scalenia ich z USRR i BSRR, chciała wyzwolić narody Białorusi i Ukrainy, ponieważ Ukraińcy i Białorusini byli dotychczas ciemiężeni przez państwo polskie.

Data (17.IX.1939) oznaczała dla strony radzieckiej przystąpienie do wyzwolania bratnich narodów.

Zadanie 35.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji ze źródła – zidentyfikowanie postaci.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwiska dowódcy 2. Korpusu Polskiego.

Poprawna odpowiedź:

Anders lub Władysław Anders

B.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji z tekstu – podanie nazwy miejsca wydarzeń.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za określenie nazwy miejsca wydarzeń.

Poprawna odpowiedź:

Monte Cassino lub benedyktyński klasztor na wzgórzu Cassino

Zadanie 36.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji – podanie kryptonimu akcji opisanej w tekście.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawną nazwę.

Poprawna odpowiedź:

„Burza”

B.

Korzystanie z informacji	Podanie nazwiska postaci, która właściwie oceniła możliwe następstwa akcji „Burza”.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawnie wskazane nazwisko.

Poprawna odpowiedź:

Sosnkowski lub Kazimierz Sosnkowski

Zadanie 37.

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie miejsca i czasu wydarzenia na podstawie analizy planu miasta.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawną odpowiedź, która zawiera dwa elementy: nazwę miasta i datę roczną wydarzeń.

Poprawna odpowiedź:

Poznań, 1956 r.

Zadanie 38.

Korzystanie z informacji	Uporządkowanie chronologiczne wydarzeń historycznych – wskazanie w podanym zestawie wydarzenia chronologicznie pierwszego (A) i ostatniego (B).	0–2
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź.

Poprawne odpowiedzi:

- A. Proces norymberski
- B. Zjednoczenie Niemiec

Zadanie 39.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii powszechnej w XX wieku.	0–4
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź – przyporządkowanie państwa do wymienionego w tabeli wydarzenia/zjawiska z XX wieku.

Poprawne odpowiedzi:

Rewolucja kulturalna – 2. Chiny

Rewolucja lutowa – 3. Rosja

Aksamitna rewolucja – 1. Czechosłowacja

Rewolucja goździków – 4. Portugalia

Zadanie 40.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością twórczości wybitnych malarzy XX wieku.	0–3
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za każdą poprawną odpowiedź – przyporządkowanie autora do jednego z zaprezentowanych obrazów.

Poprawne odpowiedzi:

A. 2. Pablo Picasso

B. 4. Salvador Dali

C. 1. Andy Warhol

**Egzamin maturalny
maj 2009**

**HISTORIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**KLUCZ PUNKTOWANIA
ODPOWIEDZI**

Wszystkie arkusze maturalne znajdziesz na stronie: arkuszematuralne.pl

Zadanie 1.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji z tekstów źródłowych – rozpoznanie państw starożytnych.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za trzy poprawne odpowiedzi – podanie nazw wszystkich państw, których dotyczą zamieszczone teksty źródłowe.

Poprawna odpowiedź:

- A. Egipt
- B. Persja
- C. Rzym

Zadanie 2.

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech cywilizacji na podstawie ikonografii.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za trzy poprawne odpowiedzi – przyporządkowanie monet do właściwego kręgu kulturowego.

Poprawna odpowiedź:

- A. 4. moneta grecka
- B. 1. moneta rzymska
- C. 2. moneta arabska

Zadanie 3.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii starożytnej.	0–1
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za trzy poprawne odpowiedzi – wybór bitew stoczonych w starożytności, odpowiadających wskazanym w poleceniach kryteriom.

Poprawna odpowiedź:

- A. bitwa pod Maratonem
- B. bitwa pod Cheroneą
- C. bitwa pod Zamą

Zadanie 4.

Korzystanie z informacji	Wybieranie informacji z tablicy genealogicznej w celu dokonania identyfikacji postaci.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za trzy poprawne odpowiedzi – wpisanie obok podanych fragmentów biografii właściwych przedstawicieli dynastii umieszczonych na tablicy genealogicznej.

Poprawna odpowiedź:

- A. Aleksander Newski
- B. Dymitr Doński
- C. Wasyl (II) Ślepy

Zadanie 5.

Tworzenie informacji	Sformułowanie wniosków wynikających z porównania danych statystycznych.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za dwa poprawne wnioski sformułowane zgodnie ze wskazanymi w poleceniach kryteriami; w części A: uwzględnienie relacji między liczbą mieszkańców miast i procentowym udziałem w ich strukturze zawodowej osób zatrudnionych w rzemiośle, a w części B: relacji między liczbą mieszkańców miast i procentowym udziałem w ich strukturze zawodowej osób zatrudnionych w produkcji rolnej.

Przykłady poprawnych odpowiedzi:

A.

- Im miasto miało mniejszą liczbę mieszkańców, tym mniejszy procent mieszkańców był zatrudniony w rzemiośle.
- Procent osób zatrudnionych w rzemiośle zmieniał się wprost proporcjonalnie do liczby mieszkańców miast.

B.

- Im miasto miało mniejszą liczbę mieszkańców, tym większy procent mieszkańców był zatrudniony w produkcji rolnej.
- Procent osób zatrudnionych w produkcji rolnej zmieniał się odwrotnie proporcjonalnie do liczby mieszkańców miast.

Zadanie 6.

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu gotyckiego w sztuce na podstawie ikonografii.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wskazanie fotografii przedstawiającej gotyckie stalle.

Poprawna odpowiedź:

Fotografia oznaczona literą D.

Zadanie 7.

Korzystanie z informacji	Umieszczenie wydarzeń w czasie – rozpoznanie wydarzeń, które miały miejsce w średniowieczu.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wskazanie dwóch faktów z historii średniowiecznej Anglii.

Poprawna odpowiedź:

Zwycięstwo wojsk Wilhelma Zdobywcy w bitwie pod Hastings i Powstanie parlamentu angielskiego

Zadanie 8.

A.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji zawartych w tytułach monografii historycznej i podanie nazwy wojny.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za identyfikację wojny i podanie jej nazwy.

Poprawna odpowiedź:

wojna trzydziestoletnia

B.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji zawartych w tekście – podanie nazwy kraju.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie nazwy kraju, który został scharakteryzowany w tekście.

Poprawna odpowiedź:

Czechy

Zadanie 9.

A.

Korzystanie z informacji	Umieszczenie wydarzenia w czasie – wskazanie, na podstawie informacji zawartych w źródłach, adresata listu napisanego najwcześniej.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawnie wskazanego adresata listu.

Poprawna odpowiedź:

Fryderyk II Wielki lub Fryderyk Wielki

B.

Korzystanie z informacji	Wyjaśnienie sformułowania użytego w liście przez Katarzynę II, dotyczącego ugrupowań politycznych w rewolucyjnej Francji.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wyjaśnienie sformułowania użytego przez carycę Katarzynę II, dotyczącego dziejów rewolucji francuskiej.

Poprawna odpowiedź:

jakobini lub władze rewolucyjnej Francji

Zadanie 10.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii i terminologii historycznej z zakresu dziejów Kościoła katolickiego w XIX i XX wieku.	0–1
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wskazanie zdania fałszywego.

Poprawna odpowiedź:

Zdanie oznaczone 1 jest fałszywe.

Zadanie 11.

Korzystanie z informacji	Uogólnienie informacji i zatytułowanie mapy.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawnie sformułowany pełny tytuł mapy z uwzględnieniem tematyki, czasu i zasięgu terytorialnego.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Działania partyzanckie w czasie powstania styczniowego w latach 1863–1864 na terenie Królestwa Polskiego i ziem wcielonych do Rosji
- Działania zbrojne w czasie powstania styczniowego w latach 1863–1864 na obszarze Królestwa Polskiego i ziem zabranych
- Powstanie styczniowe na terenie zaboru rosyjskiego w latach 1863–1864

Zadanie 12.

Tworzenie informacji	Uzasadnienie tezy – sformułowanie argumentów.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za sformułowanie dwóch argumentów odnoszących się do treści fotografii, które potwierdzają podany w poleceniu czas jej wykonania.

Przykłady poprawnych odpowiedzi:

- napisy w dwóch językach (na przystanku i na szyldzie) – po rosyjsku i po polsku, wykonano zgodnie z obowiązującymi wtedy rozporządzeniami
- stroje charakterystyczne dla tego okresu
- tramwaje konne
- latarnie gazowe
- zdobnictwo (latarnia, przystanek)

Zadanie 13.

A.

Korzystanie z informacji	Odczytanie danych z wykresu dotyczących tempa zmian imigracji do USA.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wskazanie dwóch lat z wykresu, w których imigracja do Stanów Zjednoczonych była najniższa.

Poprawna odpowiedź:

1861 i 1862 r.

B.

Wiadomości i rozumienie	Podanie politycznej przyczyny zmniejszającej się imigracji.	0–1
-------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za podanie wydarzenia politycznego, które było przyczyną spadku napływu ludności do Stanów Zjednoczonych.

Poprawna odpowiedź:

wojna secesyjna lub początek wojny domowej w Stanach Zjednoczonych, lub wojna między stanami Północy i Południa

Zadanie 14.

A.

Korzystanie z informacji	Odczytanie informacji, uogólnienie ich i umieszczenie opisanego w tekście wydarzenia w czasie i w przestrzeni.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za dwa elementy: poprawne podanie nazwy bitwy i jej datę roczną.

Poprawna odpowiedź:

Nazwa: zdający może użyć następujących sformułowań: bitwa warszawska lub bitwa pod Radzyminem, lub bitwa o Warszawę, lub bitwa pod Warszawą, lub *cud nad Wisłą*

Data roczna: 1920 r.

B.

Tworzenie informacji	Wyjaśnienie oceny znaczenia ideologicznego dwóch bitew wymienionych w tekście dokonanej przez Aleksandrę Piłsudską.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wyjaśnienie, w którym zwróci uwagę na fakt, że obie bitwy uchroniły cywilizację europejską przed zagładą (katastrofą).

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Zwycięstwo Polaków w bitwie warszawskiej uchroniło Europę przed rewolucją bolszewicką, a pokonanie Turków pod Wiedniem ocaliło chrześcijaństwo europejskie.
- Cywilizacja chrześcijańskiej Europy ocalała dzięki pokonaniu Turków – muzułmanów pod Wiedniem w 1683 r. i bolszewików pod Warszawą w 1920 r.

Zadanie 15.

A.

Korzystanie z informacji	Odczytanie informacji, uogólnienie ich i umieszczenie opisanego w wierszu wydarzenia w czasie i w przestrzeni.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za dwa elementy: poprawne podanie nazwy państwa, w którym rozegrały się opisane wydarzenia, i datę roczną tych wydarzeń.

Poprawna odpowiedź:

Węgry i 1956 rok

B.

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się znajomością faktografii z zakresu historii XIX wieku i działalności wybitnych Polaków.	0–1
-------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za rozpoznanie i wypisanie dwóch wydarzeń, w których uczestniczył Józef Bem.

Poprawna odpowiedź:

powstanie listopadowe i Wiosna Ludów

Zadanie 16.

Korzystanie z informacji	Wyszukanie informacji i wskazanie różnic w technice uprawy roli w Grecji i Egipcie.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt jeśli, porównując kolejne etapy prac polowych opisanych przez Herodota i Hezjoda, zwróci uwagę na dwa różne sposoby uprawy stosowane w Egipcie i w Grecji.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

W Egipcie nie było potrzebne spulchnianie ziemi przed zasiewem, a w Grecji było to konieczne. W Egipcie nie wykorzystywano narzędzi do przykrywania ziarna ziemią (wystarczyło wpuścić na pole zwierzęta), a w Grecji należało użyć grabi do wykonania tej czynności.

Zadanie 17.

Korzystanie z informacji	Porównanie informacji źródłowych i wskazanie przyczyny różnic w technice uprawy roli w starożytnej Grecji i w Egipcie.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt, jeżeli dostrzeże związki między warunkami naturalnymi i rozwojem cywilizacji; zdający powinien stwierdzić, że najważniejszą przyczyną różnic były odmienne warunki geograficzne (naturalne) tych terenów.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Różnice wynikają z odmiennych warunków – w Egipcie teren miał charakter nizinny, a w Grecji górzysty.
- W Egipcie ziemia była spulchniona w wyniku wylewów Nilu, a w Grecji gleba była wysuszona i kamienista.
- W Grecji nie było wielkiej rzeki, która swoimi wylewami nawadniałaby i spulchniała glebę, jak to czynił Nil w Egipcie.

Zadanie 18.

Korzystanie z informacji	Wyjaśnienie przyczyny zjawiska na podstawie informacji zawartych w tekście.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawną odpowiedź, która zawiera dwa elementy: wyjaśnienie przyczyny demontażu statku i wyjaśnienie sposobu zmniejszania strat przez żeglarzy.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Przyczyną demontażu statku była niemożność żeglugi w górę rzeki. Zmniejszono straty sprzedając drewno i trzcinę, z których statek był wykonany.
- Przyczyną demontażu statku była niemożność żeglugi pod prąd. Zmniejszono straty sprzedając trzcinę i spongi, z których statek był wykonany.

Zadanie 19.

Korzystanie z informacji	Wyszukanie informacji – podanie nazwy przywileju i wyjaśnienie konsekwencji jego nadania.	0–1
--------------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawną odpowiedź, która zawiera dwa elementy: nazwę aktu prawnego i wyjaśnienie.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Nazwa: Prawo składu

Wyjaśnienie: Przywilej dawał pierwszeństwo miejscowym rzemieślnikom i mieszkańcom Krakowa w zaopatrzeniu się w przywożone surowce i wyroby.

Zadanie 20.

Tworzenie informacji	Sformułowanie oceny wpływu decyzji cechu na produkcję sukieniczą i uzasadnienie oceny.	0–1
----------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawne sformułowanie dwóch elementów odpowiedzi: ocenę i jej uzasadnienie.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Ocena: Decyzje cechu wpływały negatywnie i hamująco na produkcję sukieniczą
Uzasadnienie: Decyzje te ograniczały produkcję i likwidowały konkurencję.

Zadanie 21.

Tworzenie informacji	Zestawienie informacji z tekstu i sformułowanie wniosku dotyczącego różnych następstw inflacji.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za poprawne sformułowanie wniosku, w którym zauważy różnorodny wpływ zjawiska ekonomicznego na sytuację obywateli, ponieważ inflacja jednych rujnowała, a innym przysparzała korzyści materialnych.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Osadnik zyskał, gdyż zwrócił bankowi dług w gotówce pozbawionej wartości. Włóścianin stracił, gdyż suma, którą uzyskał za sprzedaż inwentarza nie miała już wcześniejszej wartości.
- Inflacja miała różny wpływ na sytuację materialną obywateli – jedni bankrutowali, a inni bogacili się.

Zadanie 22.

Tworzenie informacji	Analiza mapy oraz umieszczonych na niej danych statystycznych i ocena prawdziwości sformułowanych wniosków.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt za wskazanie zdania fałszywego.

Poprawna odpowiedź:

Zdanie oznaczone 2 jest fałszywe.

Zadanie 23.

Korzystanie z informacji	Interpretacja treści rysunku.	0–1
--------------------------	-------------------------------	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt, jeżeli zauważy, że podstawą przemian gospodarczych były wskazania zawarte w *Dziela*ch przywódcy radzieckiego komunizmu – Józefa Stalina.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Fundamentem industrializacji i unowocześnienia rolnictwa są wytyczne zawarte w *Dziela*ch Stalina.
- Myśli i wskazówki Stalina były podstawą industrializacji, mechanizacji rolnictwa, rozwoju gospodarki morskiej i przemysłu wydobywczego.

Zadanie 24.

Korzystanie z informacji	Wyjaśnienie wpływu decyzji II Zjazdu PZPR na gospodarkę.	0–1
--------------------------	--	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt, jeśli poprawnie zanalizował wykres oraz podał autora decyzji.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

W latach 1950–1956 udział akumulacji w dochodzie narodowym najpierw rósł (do 1953 roku), a później malał. Decyzje w tej sprawie podejmowały władze PZPR.

Zadanie 25.

Tworzenie informacji	Ocena efektów Planu 6-letniego i podanie czynników, które miały wpływ na jego wyniki.	0–1
----------------------	---	-----

Zdający otrzymuje 1 punkt, jeśli w odpowiedzi uwzględnił dwa elementy: sformułował ocenę i podał dwa czynniki mające wpływ na brak oczekiwanych rezultatów zmian, o których zdecydowano na II Zjeździe PZPR.

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- Ocena: Decyzje podjęte w 1954 r. nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.
Czynniki: scentralizowany sposób zarządzania gospodarką i nieefektywność gospodarowania
- Ocena: Wyniki realizacji Planu 6-letniego wskazują, że nie osiągnięto zakładanego wzrostu wskaźników rozwoju gospodarczego.
Czynniki: biurokracja i podporządkowanie gospodarki celom politycznym, a nie potrzebom rynkowym
- Ocena: Tempo wzrostu wskaźników było niższe niż zakładano.
Czynniki: brak postępu w technologii i słaba organizacja pracy

Zadanie 26.

I. Wiadomości i rozumienie	Pisanie własnego tekstu na podany temat.	0–20
II. Korzystanie z informacji		
III. Tworzenie informacji		

Ocenianie zadania rozszerzonej odpowiedzi z historii polega na przyporządkowaniu wypracowania do jednego z czterech poziomów:

- ✓ **Poziom I:** zdający przedstawił niektóre fakty i pojęcia związane z postawionym problemem/tematem; umieścił wydarzenia w czasie i w przestrzeni (*na tym poziomie oczekuje się od zdającego podania podstawowych faktów świadczących o zrozumieniu tematu oraz wskazania związków pomiędzy nimi*).
- ✓ **Poziom II:** zdający wykorzystał posiadaną wiedzę do opisanie problemu/tematu; wykazał się prostymi operacjami myślenia historycznego (*na tym poziomie oczekuje się od zdającego nie tylko poszerzenia faktografii, ale również wykazania się umiejętnością porządkowania informacji i wskazywania związków przyczynowo-skutkowych między nimi*).
- ✓ **Poziom III:** zdający zaprezentował problem/temat w syntetycznej formie i wykazał się pogłębionym rozumowaniem historycznym (*na tym poziomie oczekuje się od zdającego przedstawienia złożoności zjawisk i procesów historycznych; analizy z uwzględnieniem takich operacji myślenia historycznego, jak np. selekcja i hierarchizacja faktów, synchronizacja (i diachronizacja), czy umieszczanie w szerokim kontekście*).
- ✓ **Poziom IV:** zdający wszechstronnie przedstawił problem/temat, wykazał się znajomością historiografii oraz podjął próbę oceny (*na tym poziomie oczekuje się od zdającego pogłębionej analizy, prezentacji własnych refleksji i wniosków, a także odwołania do różnych źródeł informacji*).

Istotne znaczenie ma poprawność wszystkich informacji podanych przez zdającego w wypracowaniu. Błędy merytoryczne i zamieszczanie w pracy informacji niezwiązanych z tematem wpływają na obniżenie punktacji. Wypracowanie, które nie spełnia wymogów Poziomu I, jest oceniane na 0 punktów. Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie egzaminator uwzględnia również poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.

Zdający otrzymuje maksymalnie 20 punktów, jeżeli napisał logiczną i spójną wypowiedź, poprawną pod względem merytorycznym i językowym.

Maturzysta powinien wykazać się znajomością faktów historycznych oraz następującymi umiejętnościami przedmiotowymi:

- ✓ pisanie tekstu na temat
- ✓ właściwy dobór informacji
- ✓ dokonanie selekcji informacji
- ✓ logiczne myślenie
- ✓ syntetyzowanie i wyciąganie wniosków oraz ich formułowanie
- ✓ wyrażanie własnego stanowiska
- ✓ powoływanie się na opinie historyków i przytaczanie tych opinii
- ✓ właściwe dobieranie i wartościowanie argumentów uzasadniających stanowisko własne i/lub cudze.

Maturzysta powinien wykazać się również kompetencjami językowymi, a więc umiejętnością komunikatywnego przekazywania myśli i posługiwania się poprawnym językiem. Wypowiedź pisemna powinna być zatem:

- ✓ spójna, logicznie uporządkowana
- ✓ poprawna pod względem kompozycyjnym
- ✓ poprawna pod względem językowym i stylistycznym.

Temat I

Scharakteryzuj przemiany w gospodarce Europy w XVI–XVII w.

I poziom (1–5 punktów)

Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i w przestrzeni. Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat, np. napływ złota z Ameryki do Europy, rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej. Podał kilka, niekoniecznie uporządkowanych przykładów przyczyn i następstw omawianego procesu, np. następstwa zmiany przebiegu szlaków komunikacyjnych i handlowych.

II poziom (6–10 punktów)

Zdający poszerzył ujęcie tematu w warstwie faktograficznej; przedstawił informacje, np. o rozwoju banków, spółek akcyjnych, giełdy, kompanii handlowych. Wykazał się rozumieniem terminologii historycznej, potrzebnej do odpowiedniej prezentacji tematu, np. manufaktura, nożyce cen, dualizm w rozwoju gospodarczym Europy, merkantylizm. Wykazał się rozumowaniem historycznym – podał niektóre przyczyny i skutki omawianego procesu, np. wpływ przemian gospodarczych na rozwój miast.

III poziom (11–15 punktów)

Zdający dokonał trafnej selekcji faktów. Temat przedstawił w ujęciu dynamicznym. Odnosił się do kontekstu międzynarodowego (rywalizacja o kolonie). Ukazał, jaki wpływ na gospodarkę miały wydarzenia polityczne (wojny w XVII wieku, np. wojna 30-letnia, potop szwedzki), a także mentalność społeczeństwa ukształtowana m. in. przez religię. Wykazał się znajomością dokonań takich postaci, jak np. Jean Baptiste Colbert.

IV poziom (16–20 punktów)

Zdający w pełni scharakteryzował problem, egemplifikując swój wywód starannie dobraną faktografią. Wskazał, jaki wpływ na dalszy rozwój gospodarczy Europy miały przemiany, które dokonały się w tym okresie. Oceniał problem i odwołał się do historiografii, np. prac Antoniego Mączaka, Jerzego Topolskiego.

Temat II

Scharakteryzuj sytuację gospodarczą na ziemiach polskich w latach 1815–1914.

I poziom (1–5 punktów)

Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i w przestrzeni. Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat, np. reforma agrarna, powstanie Okręgu Łódzkiego. Podał kilka, niekoniecznie uporządkowanych przykładów przyczyn i następstw omawianego procesu, np. następstwa uwłaszczenia chłopów i rewolucji przemysłowej.

II poziom (6–10 punktów)

Zdający poszerzył ujęcie tematu w warstwie faktograficznej; w porządku chronologicznym lub problemowo przedstawił informacje, np. rozwój przemysłu w Królestwie Polskim. Wykazał się znajomością pojęć i terminów potrzebnych do odpowiedniej prezentacji tematu, np. emigracja zarobkowa, urbanizacja, serwituty, Kolej Warszawsko-Wiedeńska, Zagłębie Dąbrowskie, Staropolski Okręg Przemysłowy.

III poziom (11–15 punktów)

Zdający wykazał się trafną selekcją faktów. Zaprezentował temat w ujęciu dynamicznym. Wyjaśnił przyczyny nierównomiernego rozwoju ziem polskich. Wy tłumaczył następstwa funkcjonowania ich w organizmach gospodarczych państw zaborczych. Wykazał się znajomością dokonań takich postaci, jak np. Stanisław Staszic, Ksawery Drucki-Lubecki, Hipolit Cegielski.

IV poziom (16–20 punktów)

Zdający w pełni scharakteryzował przemiany gospodarcze, które dokonały się na ziemiach polskich w omawianym okresie, egzemplifikując swój wywód starannie dobraną faktografią. Dostrzegł podobieństwa i różnice w rozwoju gospodarki w trzech zaborach oraz wpływ przemian gospodarczych na ziemiach polskich w XIX wieku na funkcjonowanie gospodarki niepodległej Polski. Sformułował wnioski, odniósł się do ocen historiografii, np. prac Stefana Kieniewicza, Witolda Kuli i dokonał własnej oceny.